

Datum van inontvangstneming : 04/11/2025

Zaak C-614/25* [Dimnev II]ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

17 september 2025

Verwijzende rechter:

Sofiyski gradski sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

17 september 2025

Partijen in het geding

Sofiyska gradska prokuratura

Verwerende partij:

KP

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Strafzaak tegen KP wegens bezit en distributie van verdovende middelen.

Aard en voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van Artikel 8, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn (hierna: „richtlijn 2016/343”), en van artikel 47, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”).

* Procestaal: Bulgaars.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

Prejudiciële vraag

Verzetten artikel 8, lid 1, van richtlijn 2016/343 en artikel 47, eerste alinea, van het Handvest zich tegen een nationale regeling en de rechtspraak inzake de toepassing ervan – te weten artikel 293 van de Nakazatelno-protsesualen kodeks (wetboek van strafvordering), gelezen in samenhang met artikel [29], lid 2, ervan – op grond waarvan de rechter, wanneer de openbare aanklager verklaart een bepaald bestanddeel van de tenlastelegging niet te handhaven, uitspraak kan doen over dat bestanddeel van de tenlastelegging, maar de beklaagde niet vooraf in kennis kan stellen van zijn voornemen daartoe en hem niet in de gelegenheid kan stellen zich te verdedigen?

Toepasselijke bepalingen

Bepalingen van nationaal recht

Nakazatelno-protsesualen kodeks, gepubliceerd in DV nr. 86/2005, zoals gewijzigd bij DV nr. 65/2025 (wetboek van strafvordering, Bulgarije; hierna: „NPK”):

Artikel 29, lid 1, NPK, dat de gronden voor partijdigheid van rechters en juryleden in de volgende gevallen regelt: in dezelfde zaak genomen inhoudelijke beslissingen, deelname aan dezelfde zaak in de hoedanigheid van een andere partij in de procedure of een nauwe familieband met een andere partij in de procedure of met een ander lid van de rechtsprekende formatie;

Artikel 29, lid 2, NPK, dat de gronden voor partijdigheid van rechters en juryleden (naast de in lid 1 van deze bepaling bedoelde gevallen) regelt, volgens hetwelk „een rechter of jurylid die om andere redenen kan worden geacht partijdig te zijn of een rechtstreeks of indirect belang te hebben bij de uitkomst van het geschil, niet aan de rechtsprekende formatie [mag] deelnemen”;

Artikel 293 NPK is als volgt verwoord: „De verklaring van de openbare aanklager dat de strafprocedure moet worden beëindigd of de beklaagde moet worden vrijgesproken, ontslaat de rechter niet van zijn plicht om op grond van zijn persoonlijke overtuiging te beslissen.”

Artikel 27, lid 1 (de rechter beslist op basis van zijn persoonlijke overtuiging), artikel 46 (de openbare aanklager stelt strafvervolgung in en neemt als openbare aanklager deel aan de gerechtelijke procedure), artikel 246 (inhoud van de tenlastelegging: vermelding van het door de beklaagde gepleegde strafbare feit en de juridische kwalificatie ervan), artikel 291 (de beklaagde neemt als laatste een standpunt in), artikel 295 (recht van de beklaagde om als laatste een standpunt in te nemen over de argumenten van de andere partijen), artikel 297 (recht van de beklaagde op het laatste woord: slotverklaring over de tenlastelegging) en artikel 301 NPK (inhoud van het vonnis: [de vraag of] een strafbaar feit is gepleegd, of het door de beklaagde is gepleegd en hem dit kan worden verweten,

of de handeling een strafbaar feit is en hoe deze juridisch moet worden gekwalificeerd).

Unierecht

Artikel 8, lid 1, van richtlijn 2016/343

Artikel 47, lid 1, en artikel 52 van het Handvest

Aangevoerde rechtspraak

Rechtspraak van de nationale rechterlijke instanties over de toepassing van artikel 29, lid 2, NPK

Arrest van de Varhoven kasatsionen sad (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Bulgarije) nr. 73 van 22 juli 2019 in de strafzaak nr. 89/2019, tweede strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 197 van 27 maart 2024 in de strafzaak nr. 134/2024, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 142 van 27 februari 2024 in de strafzaak nr. 1118/2023, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 33 van 24 januari 2023 in de strafzaak nr. 776/2022, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 16 van 5 november 2021 in de strafzaak nr. 1012/2020, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 166 van 2 december 2020 in de strafzaak nr. 408/2020, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 212 van 19 december 2019 in de strafzaak nr. 932/2019, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 184 van 9 december 2019 in de strafzaak nr. 690/2019, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 209 van 14 november 2017 in de strafzaak nr. 562/2017, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken; arrest van de Varhoven kasatsionen sad nr. 41 van 6 april 2016 in de strafzaak nr. 1545/2015, eerste strafafdeling, rechtsprekende formatie in strafzaken, en de in deze arresten aangehaalde rechtspraak

De aangehaalde rechtspraak gaat globaal ervan uit dat elke voorlopig standpunt van de rechter over vragen waarvan het onderzoek het onderwerp is van de eindbeslissing ten gronde, blijkt geeft van vooringenomenheid en gebrek aan onpartijdigheid in de strafprocedure en een grond voor wraking vormt.

Rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Arrest in zaak C-404/24, Dimnev, EU:C:2025:595, punten 33 tot en met 35 en punt 47, waarin wordt vastgesteld dat artikel 6, lid 1, van richtlijn 2016/343 niet in

de weg staat aan een nationale regeling die een nationale rechter de bevoegdheid verleent om iemand wegens een van de hem ten laste gelegde feiten te veroordelen, ook al handhaaft de openbare aanklager dit tenlastegelegde niet;

Arrest in zaak C-348/21, HYA e.a., EU:C:2022:965, punt 44, volgens hetwelk het in artikel 8, lid 1, van richtlijn 2016/343 neergelegde recht van de beklaagde om bij de terechtzitting aanwezig te zijn vereist dat hij in staat wordt gesteld actief aan de terechtzitting deel te nemen om zijn belangen te verdedigen;

Arrest in zaak C-175/22, BK, EU:C:2023:844, punt 55, volgens hetwelk het juiste gebruik van de bevoegdheid om het aan de beklaagde ten laste gelegde strafbare feit op eigen initiatief te herkwalficeren, de onpartijdigheid van de rechter in de zin van artikel 47, lid 2, van het Handvest niet aantast.

Summier overzicht van de feiten en de procedure

- 1 De Sofiyska gradska prokuratura (openbare aanklager van de stad Sofia, Bulgarije) heeft KP in staat van beschuldiging gesteld omdat hij op 21 mei 2022 een zakje met 0,67 gram marihuana aan een derde had verkocht en hij op twee verschillende plaatsen houder was van twee andere zakjes met respectievelijk 1,61 gram en 0,5 gram marihuana, met het oog op het distribueren ervan. In de tenlastelegging zijn deze drie feiten door de openbare aanklager op grond van artikel 354a, lid 1, van de Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht) aangemerkt als de distributie van een verdovend middel voor het eerste feit en voor de twee andere feiten als het bezit van een verdovend middel met het oog op het distribueren ervan. Deze drie strafbare feiten zijn samengevoegd tot één enkele handeling die in artikel 26, lid 1, van het wetboek van strafrecht als een „voortgezette handeling” wordt gekwalificeerd en die wordt bestraft met een gevangenisstraf van twee tot acht jaar en een geldboete van 5 000 tot 20 000 Bulgaarse lev (BGN) (ongeveer 2 556 tot 10 225 EUR).
- 2 Een procedure is ingeleid bij de Sofiyski gradski sad (rechter voor de stad Sofia, Bulgarije), de verwijzende rechter, die de zaak heeft onderzocht en partijen ter terechtzitting heeft gehoord. KP heeft daarbij verklaard dat hij de drie zakjes verdovende middelen voor eigen gebruik in bezit had en hij geen dergelijke middelen had verkocht.
- 3 Ter terechtzitting ging de openbare aanklager, na de fase van het verzamelen van het bewijs, er van uit dat de drie marihuanazakjes voor persoonlijk gebruik in het bezit van KP waren geweest. De openbare aanklager heeft derhalve een aantal bestanddelen van de tenlastelegging laten vallen, namelijk de verkoop van het eerste zakje aan een derde en het voornemen om de twee andere zakjes te distribueren. Bijgevolg heeft hij de vrijspraak van de verdachte voor deze bestanddelen gevorderd, naast zijn veroordeling voor het in artikel 354a, lid 3, van de NK bedoelde strafbare feit, te weten het bezit van verdovende middelen, dat wordt bestraft met één tot zes jaar gevangenisstraf en met een geldboete van 2 000 tot 10 000 BGN (ongeveer 1 022 tot 5 133 EUR). De advocaat van KP heeft

zijnerzijds verzocht om KP vrij te spreken wegens schendingen van wezenlijke vormvoorschriften die zouden zijn begaan bij het verzamelen van het bewijs in de fase van het opsporingsonderzoek en zouden moeten resulteren in de uitsluiting van het verzamelde bewijs.

- 4 De verwijzende rechter deelt het standpunt van de openbare aanklager met betrekking tot het gedrag van de verdachte in verband met het tweede en het derde marihuanazakje, maar is op basis van zijn eigen analyse van de verzamelde bewijzen van oordeel dat de daad van KP in verband met het eerste zakje het in artikel 354a, lid 1, van de NK bedoelde strafbare feit oplevert, te weten het distribueren van verdovende middelen, aangezien KP dit zakje aan een derde heeft bezorgd nadat hij het in samenspraak met die persoon en met gedeelde kosten had gekocht. Bijgevolg is de verwijzende rechter van oordeel dat voor dit strafbare feit een veroordeling moet worden uitgesproken op basis van de tenlastelegging in de akte van tenlastelegging.
- 5 Die rechter geeft aan dat hij tot de voorlopige conclusie is gekomen dat een veroordeling van de beklaagde wegens het distribueren van verdovende middelen voor het eerste feit waarschijnlijk, maar niet zeker is. Hij heeft zijn beslissing genomen op basis van zijn eigen beoordeling van het bewijsmateriaal, zonder het standpunt van de beklaagde over de redenen ten gunste van een eventuele veroordeling op grond van deze juridische kwalificatie te horen.
- 6 De verwijzende rechter heeft de beklaagde en zijn advocaat niet in kennis gesteld van zijn voorlopige conclusie met betrekking tot het bewijsmateriaal in verband met dat strafbare feit, en heeft hem niet in de gelegenheid gesteld bezwaren of argumenten aan te voeren voor zijn verdediging. Hij voegt hieraan toe dat – indien de beklaagde op de hoogte zou worden gesteld van de voorlopige conclusie en in de gelegenheid zou zijn gesteld om argumenten voor zijn verdediging aan te voeren, dat zelfs zou kunnen leiden tot een vrijspraak met betrekking tot deze juridische kwalificatie.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 7 De beklaagde heeft verklaard dat hij het verdovende middel voor eigen gebruik in zijn bezit had en dat de andere persoon het verdovende middel niet van hem heeft gekocht, maar dat zij slechts samen marihuana hebben gerookt die met gezamenlijk geld is gekocht. De andere persoon heeft verklaard dat hij de marihuana heeft gekocht van de beklaagde, maar wijzigde vervolgens zijn verklaring aldus dat hij niets heeft gekocht. De politieambtenaren die de aanhouding hadden verricht verklaarden dat de andere persoon het pakje met marihuana op het moment van aanhouding op de grond gooide.

Motivering van de verwijzing

- 8 De verwijzende is van mening dat de door het arrest in zaak C-404/24 (Dimnev) bevestigde bevoegdheid van de nationale rechter om een veroordeling uit te spreken wegens een tenlastelegging die door de openbare aanklager is ingetrokken, onlosmakelijk verbonden is met het vereiste van eerbiediging van het recht van de beklaagde om bij de terechtzitting aanwezig te zijn krachtens artikel 8, lid 1, van richtlijn 2016/343 en van het recht op een doeltreffende voorziening in rechte krachtens artikel 47, eerste alinea, van het Handvest.
- 9 Volgens de verwijzende rechter geeft het recht op een doeltreffende voorziening in rechte concreet gestalte aan het recht van de beklaagde om bij de terechtzitting aanwezig te zijn; overeenkomstig artikel 52 van het Handvest moeten de procedurele waarborgen voor de doeltreffende verdediging van een aanwezige beklaagde in elke fase van de procedure, inclusief bij de behandeling ten gronde, in de nationale regels zijn neergelegd.
- 10 De nationale rechter maakt duidelijk dat dergelijke procedurele waarborgen bestaan in de gevallen waarin de openbare aanklager de tenlastelegging handhaaft. De in artikel 295 NPK voorziene mogelijkheid voor de beklaagde om als laatste zijn bezwaren in te dienen tegen de argumenten van de openbare aanklager op grond waarvan de tenlastelegging tijdens de behandeling ten gronde wordt gehandhaafd, is volledig in overeenstemming met de rechten van de verdediging.
- 11 Wanneer de openbare aanklager bij de behandeling ten gronde de tenlastelegging of een bepaald bestanddeel niet handhaaft, kan de beklaagde zich echter niet verdedigen. Volgens de verwijzende rechter is dit het geval omdat de openbare aanklager geen argumenten aanvoert met betrekking tot het onderdeel van de tenlastelegging dat hij niet handhaaft, zodat de beklaagde zich niet tegen dat onderdeel kan verdedigen, terwijl de rechter wel bevoegd is om hem voor dat onderdeel van de tenlastelegging te veroordelen.
- 12 De verwijzende rechter merkt het volgende op: als hij tot de conclusie komt dat aan de voorwaarden van artikel 293 NPK is voldaan (te weten: tot veroordeling wegens een bestanddeel van de tenlastelegging, waarvan de openbare aanklager heeft verklaard dat hij dit intrekt, en daarom geen argumenten heeft aangevoerd ter ondersteuning daarvan), is de rechter niet gerechtigd om zijn argumenten ter ondersteuning van het onderdeel van de tenlastelegging dat de openbare aanklager heeft laten vallen, bekend te maken voordat het vonnis wordt gewezen. Anders zou er sprake zijn van een grond voor wraking van de rechter op grond van artikel 29, lid 2, NPK.
- 13 In dit verband verwijst de verwijzende rechter naar de rechtspraak van de Varhoven kasatsionen sad inzake artikel 29, lid 2, NPK in verband met een onafhankelijke en onpartijdige rechter. Volgens de reeds aangehaalde rechtspraak blijkt uit de voortijdige en voorlopige standpuntbepaling over vragen (of een strafbaar feit is gepleegd, of het door de beklaagde is gepleegd en wat de

juridische kwalificatie ervan is), waarvan de beoordeling het voorwerp uitmaakt van de eindbeslissing ten gronde, een vooringenomenheid en een gebrek aan onpartijdigheid.

- 14 Volgens de verwijzende rechter ontnemt de aangehaalde rechtspraak de beklaagde de mogelijkheid om kennis te nemen van de argumenten van de rechter die zouden kunnen leiden tot een veroordeling wegens het deel van de tenlastelegging dat niet door de openbare aanklager is gehandhaafd, en om deze te betwisten tijdens de behandeling ten gronde voordat het eindvonnis ten gronde wordt gewezen. Gelet erop dat de rechter de argumenten van de beklaagde zou kunnen aanvaarden en dat dit van invloed zou kunnen zijn op zijn definitieve beslissing, is de verwijzende rechter van oordeel dat het verzuim om de argumenten ten gunste van de tenlastelegging of een deel van de tenlastelegging kenbaar te maken alvorens het vonnis wordt uitgesproken, zonder enige twijfel afbreuk zou doen aan het recht van de beklaagde om bij de terechtzitting aanwezig te zijn. Dit is het geval voor zover de beklaagde, hoewel hij fysiek aanwezig is ter terechtzitting, de door de rechter op grond van artikel 293 NPK aangevoerde argumenten niet kent en niet kan betwisten. Bovendien is er ook sprake van schending van het recht op verdediging, aangezien de beklaagde pas bij de uitspraak van het eindvonnis op de hoogte wordt gesteld van de motivering die de rechter bij zijn eventuele veroordeling geeft.
- 15 De verwijzende rechter ziet een parallel met de zaken waarin de beklaagde uit de rechtszaal werd verwijderd en zich niet kon verdedigen tegen de argumenten van de openbare aanklager die in zijn afwezigheid naar voren werden gebracht; in die gevallen is er ontegenzeggelijk sprake van schending van het recht van de beklaagde om bij de terechtzitting aanwezig te zijn.
- 16 Volgens de verwijzende rechter kan het recht van de beklaagde om aanwezig te zijn tijdens de terechtzitting, slechts een doeltreffend rechtsmiddel vormen indien de beklaagde tijdens de behandeling ten gronde in kennis wordt gesteld van de argumenten ten gunste van een bestanddeel van de tenlastelegging op grond waarvan hij zou kunnen worden veroordeeld, en vervolgens de mogelijkheid heeft om daarop te antwoorden, ongeacht welke instantie (rechter of openbare aanklager) deze argumenten heeft geformuleerd. De verwijzende rechter is van oordeel dat, indien de openbare aanklager de tenlastelegging of een deel ervan intrekt, de rechter in zijn plaats treedt wat de bevoegdheid tot vervolging betreft.
- 17 In die zin is de verwijzende rechter, anders de nationale rechtspraak, van oordeel dat de rechter die ten gronde uitspraak doet nog steeds niet vooringenomen is en onpartijdig blijft indien hij, louter om de beklaagde in de gelegenheid te stellen zich tijdens de behandeling ten gronde te verdedigen, hem vooraf in kennis stelt van zijn argumenten met betrekking tot de uitkomst van het onderzoek op basis waarvan hij zou kunnen worden veroordeeld. In dit verband verwijst de verwijzende rechter naar analogie naar het arrest in zaak C-175/22, volgens hetwelk de rechter het aan de beklaagde verweten strafbare feit op eigen initiatief

kan herkwalficeren zonder dat dit afbreuk doet aan de onpartijdigheid van de rechter.